

EVA: 2018-1211-0419

Številka: 00702-8/2019/5

Datum: 21. 3. 2019

Mnenje o Predlogu zakona o spremembi Zakona o praznikih in dela prostih dnevih v Republiki Sloveniji

Skupina poslank in poslancev (prvopodpisani Matjaž Nemeč) je 19. februarja 2019 Državnemu zboru predložila v obravnavo in sprejetje po skrajšanem postopku Predlog zakona o spremembi Zakona o praznikih in dela prostih dnevih v Republiki Sloveniji, s katerim predlaga, da se pri obstoječem prazniku 15. september, vrnitev Primorske k matični domovini, termin »vrnitev« nadomesti s pravilnim terminom »priključitev«, saj poimenovanje praznika vrnitev Primorske k matični domovini ne ustreza zgodovinskim dejstvom niti tradiciji poimenovanja tega praznika. Na Primorskem se je vedno praznovalo priključitev Primorske in nikoli vrnitev Primorske, kar dokazujejo tudi pisni viri. Praznik priključitve Primorske k matični domovini je zlasti na Primorskem tradicionalni praznik, globoko zasidran v zavest ljudi, zato je drugačno poimenovanje praznika, kot ga označuje termin priključitev, za Primorce neustrezno in nesprejemljivo.

Predlagatelji poudarjajo, da ne predlagajo novega praznika, temveč želijo obstoječi praznik 15. september, vrnitev Primorske k matični domovini, le terminološko pravilno preimenovali v priključitev Primorske k matični domovini, kar utemeljujejo tako z natančnim navajanjem zgodovinskih dejstev kot tudi dokazi tradicije praznovanja tega praznika na Primorskem, saj so Primorci o svojem prazniku vedno govorili kot o priključitvi.

Vlada Republike Slovenije v zvezi z navedenim ugotavlja, da je področje praznikov in dela prostih dni urejeno z Zakonom o praznikih in dela prostih dnevih v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 26/91-I, 91/05, 93/05 – popr., 112/05 – UPB1, 52/10, 40/12 - ZUJF, 19/15 in 83/16; v nadaljnjem besedilu: ZPDPD) in sodi na področje državne ureditve v Republiki Sloveniji, v katero spadajo tudi splošni državni akti in simboli. Na opredelitve praznikov in dela prostih dni po tem zakonu pa se navezujejo tudi rešitve v delovni zakonodaji, ki dajejo delavcem pravico do odsotnosti z dela na prazničen in dela prost dan, s pravico do nadomestila plače oziroma do posebnega vrednotenja dela, če morajo delavci, zaradi nepretrganega delovnega oziroma proizvodnega procesa ali posebne narave dela, delati na ta dan.

Cilj zakona, ki ureja praznike je določitev prazničnih in dela prostih dni, ki imajo splošen pomen ali pomen za vse ali večino državljanov, zato mora ureditev praznikov in dela prostih dni vsekakor ustrezati dejanskemu odnosu naših državljanov glede pomembnosti določenih datumov, ki jim je treba dati posebno obeležje.

Od sprejema ZPDPD je bilo predlaganih že nekaj dopolnil zakona, pri čemer so bile tri realizirane v spremembah in dopolnitvah zakona v letih 2005, 2010 in 2015, nekaj pa jih Državni zbor Republike Slovenije ni sprejel v obravnavo. Dopolnila so se nanašala na spremembe oziroma dodatno obeleževanje nekaterih dogodkov, ki so v povezavi z zgodovino naroda in države, pri čemer pa ti dodatni prazniki niso bili hkrati opredeljeni kot dela prosti dnevi, s čimer se je tudi ohranila primerljivost števila prazničnih dela prostih z drugimi državami Evropske unije.

Leta 2005 so bili z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o praznikih in dela prostih dnevih v Republiki Sloveniji določeni trije dodatni prazniki, vezani na zgodovino in državotvornost naše države, ki niso dela prosti dnevi. Eden od njih je tudi 15. september, vrnitev Primorske k matični domovini, saj je Državni zbor Republike Slovenije potrdil, da slovenska Primorska zaradi zvestobe slovenstvu in najstarejšemu antifašizmu v Evropi, zasluži poseben spominski dan, pri čemer je 15. september spomin na uveljavitev Mirovne pogodbe z Italijo v letu 1947.

Vlada ugotavlja, da predlagana sprememba ZPDPD ne povečuje števila prazničnih dela prostih dni, ampak predlaga le terminološko preimenovanje praznika 15. september, vrnitev Primorske k matični domovini, v priključitev Primorske k matični domovini, kar bi sledilo tako tradiciji njegovega praznovanja kot tudi zgodovinskim obrazložitvam, pri čemer se vlada ne spušča v oceno zgodovinske utemeljenosti predloga.

Upošteva dejstvo, da mora ureditev praznikov ustrezati dejanskemu odnosu državljanov do določenih datumov, ki jim je potrebno dati posebno obeležje, Vlada Republike Slovenije predlagano spremembo ureditve praznikov in dela prostih dnevi v Republiki Sloveniji, podpira.